

AMAÇ, YAPI VE YÖNETİM SÜREÇLERİ AÇISINDAN ŞİLİ EĞİTİM SİSTEMİ

Ar. Gör. Kasım KARAKÜTÜK*

1. GİRİŞ

Resmi adı, Şili Cumhuriyeti'dir. Şili, Güney Amerika'nın güneyinde Büyük Okyanus kıyısı boyunca uzanır. Yüzölçümü 756 626 km², nüfusu 12 536 000 (1987), Başkenti Santiago, para birimi Şili Pezosu (Ch\$) (228 Ch\$ = 1 ABD \$, 1987), resmi dili İspanyolca olan Şili'nin resmi dini yoktur.¹

Şili'nin 1986 yılında nüfus yoğunluğu 17'dir. Yüzde 49.5'u kadın, yüzde 50.5'i erkek olan nüfusun yüzde 84'ü kentte, yüzde 16'sı kırdan oturmaktadır. Nüfusun etnik bileşimi; yüzde 92'si Mestizo, yüzde 6'sı yerli, ve yüzde 2'si diğerlerinden oluşmaktadır. Şili nüfusunun yüzde 79'u katolik, yüzde 6'sı protestan, yüzde 2'si ateist, yüzde 13'ü de diğerleridir. Şili'de doğum oranı binde 21.2, ölüm oranı binde 6.3, doğal nüfus artış hızı binde 14.9'dur. Ülkede 1983 yılında toplam iktisaden faal nüfus 3 674 700'dür; toplam içindeki oranı yüzde 32'dir. 15-64 yaşları arasındaki nüfusun katılma oranı yüzde 52'dir (kadın yüzde 16). 1985 yılında işsizlik oranı yüzde 13'tür.²

1984 yılında Şili bütçesi 547 409 milyon Ch\$'dur. Giderleri de 617 128 milyon Ch\$'dur. Giderlerin yüzde 41.8'i sosyal güvenlik ve gönenc, yüzde 13.1'i eğitim, yüzde 11.6'sı savunma, yüzde 11.1'i kamu hizmetleri, yüzde 7.5'i ekonomik hizmetler, yüzde 6.2'si sağlık kesimine yapılmıştır. 1984 yılında Devletin dış borçları 10 839 milyon ABD \$'dır. Aynı yıl kişi başına düşen ulusal gelir 1 710 ABD \$'dır.³

* Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü

1 *AnaBritannica* 1988 *Dünya Almanağı*, İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünlerini Pazarlama A.Ş. 1988, s. 147.

2 *AnaBritannica Dünya Ülkeleri* 1987. İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünlerini Pazarlama A.Ş. 1987, s. 187.

3 *Aynı. Ön. Ver.* 1987, s. 187.

Batıda kıyı sıradağları ve doğuda Andlar'dan uzanan dik yamaçlarla Şili, dünyanın en dağlık ülkelerinden biridir. Ayrıca, depremlerle yarıdağ patlamalarının etkisi altındadır.⁴

Şili'de tarım, ormancılık, balıkçılık, hayvancılık yanında demir, bakır, nitrat, molibden, gümüş, altın üretimi ülke ekonomisinde çok önemlidir. Ayrıca çimento, ham çelik, pik demir, gazete kağıdı, bira, sigara, otomobil lastiği, motorlu taşıt üretimi ile inşaat kesimi ve enerji üretimi (özellikle elektrik), kömür, ham petrol, petrol ürünleri ve doğal gaz üretimi Şili'nin ekonomisinde çok önemli bir yere sahiptir. 1984'te ithalat 3 481 milyon ABD \$'dır. Bunun yüzde 62'si ara, yüzde 15'i tüketim, yüzde 15'i de yatırım mallarından oluşmaktadır. İthalat yapılan başlıca ülkeler sırasıyla ABD, Venezuela, Arjantin, Brezilya, AFC, Japonya'dır. Aynı yıl ihracaat 3 658 milyon ABD \$'dır. Bunun yüzde 54.2'si madenler (yüzde 43'ü bakır), meyve ve sebze, balık, kağıt ürünleri, kimya ve petrol ürünlerinden oluşmaktadır. İhracaat yapılan ülkeler de sırasıyla ABD, Japonya, AFC, Brezilya, İngiltere, Fransa, İtalya'dır.⁵

Şili'nin gerçek yerli halkı Aruakan kızılderiileridir. İlk İspanyol fatihi Diego de Almagro'nun Şili topraklarına girmesinden sonra Şili, İspanya'nın sömürgesi durumuna getirilmiştir. Şili 1818'de bağımsızlığını kazanmıştır. 1891 yılındaki iç savaş parlamenter demokrasinin kurulmasına yol açmıştır.⁶

Şili'de merkezîyetçilikten uzaklaşma politikasına uygun olarak hükümet ülkeyi 12 yönetim birimine ayırmıştır. Bu birimlerden herbirinin başında bir vali vardır. Ayrıca "Büyük Santiago" diye anılan bir başka yönetim birimi daha vardır. Yönetim birimleri kendi içinde 40 ile bölünür. Her ilde, merkezi hükümetin temsilcisi olarak bir il valisi bulunur. Belediyeler, belediye başkanının yönetiminde çalışır. Tüm yönetim birimleri, il valileri ve belediye başkanları cumhurbaşkanı tarafından atanır.⁷ Belirtilen yönetim birimleri şunlardır: Tarapaca, Antofagasta, Atacama, Coquimbo, Valparaiso, Libertador General Bernardo O'Higgins, Maule, Bio Bio, Araucania, Los Lagos, Aisen del General Carlos Ibaniz del Campo, Magallanes y de la Antartica Chilena, Region Metropolitana de Santiago.⁸ Önemli kentleri, Santiago, Vina del Mar,

4 *Görsel Dünya Ansiklopedisi*. Cilt 11, 1983, s. 2650.

5 *AnaBritannica. Ön. Ver.* 1987, s. 187.

6 *Görsel Dünya Ansiklopedisi. Ön. Ver.* 1983, s. 2656.

7 *Aynı.* s. 2654.

8 *AnaBritannica. Ön. Ver.* 1987, s. 187.

Valparasio, Talcahuano, Concepcion, Antofagosta, Temuca, Talca, Rancagua, Arica, Chillan'dır.⁹

1983 yılında 12 yaşın üstündeki okur-yazar sayısı 8 301 000'dir. Nüfusun okuma-yazma oranı % 95'tir. Bu oran erkekler için % 95, kadınlar için % 94'tür.¹⁰

2. ŞİLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN AMAÇ VE POLİTİKALARI

2.1. Şili Anayasası ve Eğitim

Şili Anayasasının 10. maddesine göre eğitimin amacı bireyi yaşamın değişik kademelerine hazırlamaktır. Babaların çocuklarını değişik okullara gönderme hakları vardır ve çocuklarını okutmak zorundadırlar. Hükümet, babaların bu hakkını kullanmaları için olanağı olmayanlara yardım eder. Temeleğitim zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır. Hükümet, eğitimin hangi düzeyi olursa olsun bütün alanlarda -bilimsel, teknolojik, güzel sanatlar, kültür, tarih vb- araştırma yaparak ülkenin gelişmesi ve kalkınmasına yararlı olacak en üstün eğitimi vermek zorundadır. Eğitimi geliştirmek ve mükemmelleştirmek zorunludur.¹¹

Şili Anayasasının 11. maddesine göre, eğitim kurumlarının açılması, örgütlenmesi, yönetilmesi ve korunması Devletin görevidir. Ahlak, toplumsal kurallar, güvenlik ve gelenekleri bozmayacak şekilde her türlü eğitim serbesttir. Bir resmi eğitim kurumu hiçbir zaman politik eylemlere giremez, günlük politika ile ilgilenemez. Hükümet tarafından belirlenen kurallar hem (resmi) temeleğitim, hem de ortaöğretim kurumlarında uygulanmak zorundadır; bir eğitim kurumu bu kuralların tümüne uymak zorundadır.¹²

2.2. Devletin Eğitim Politikası

Ulusal bütünlük kaygısı eğitimin sağlayacağı önemli amaçlardan birisidir. Eğitim, birlik olmuş bir toplumu geliştirmeyi; bireysel özgürlüğü gerçekleştirmeyi, başkalarını düşünen, sorumlu ve aktif yurttaşlar yetiştirmeyi istemektedir. Eğitim politikası, ülkenin kaynaklarını en iyi biçimde kullanmak ve en yüksek düzeye çıkarmak için çalışmaktadır. Temeleğitim zorunludur. Bütün Şilili'lere ortak bir eğitim vermek, öğ-

9 Görsel Dünya Ansiklopedisi. *Ön. Ver.* 1983, s. 2657.

10 AnaBritannica. *Ön. Ver.* 1987, s. 187.

11 *Constitucion Política De-La Republica De Chile.* 21.10.1980.

12 *Aynu.*

renimlerini sürdürme olanağında eşitlik sağlamak, eğitimin serbestliği ve üniversite özerkliğinin gerçekleştirilmesi, eğitimin kız-erkek karma yapılması eğitim politikalarının önemli konularıdır.¹³

Eğitim politikasına yön veren bir diğer konu, eğitim sisteminin yapısından kaynaklanan eğitim önündeki eşitliğin sağlanmasıdır. Eğitime kabulde ve eğitim süreci boyunca, okulöncesi eğitimden yükseköğretime kadar eğitimde eşitliği sağlamak eğitim politikasının önemli bir boyutudur.¹⁴

2.3. Eğitim Sisteminin Genel Amaçları

Hükümetin eğitimle ilgili uzun dönemli amaçları ve ilkeleri şunlardır:¹⁵

1. Kişilerin bedensel, zihinsel ve ahlaki yönden gelişmelerini sağlamak,
2. Bütün nüfusun fırsat eşitliğini sağlayan modern bir eğitim sistemi kurmak,
3. Ulusal gelişme için gerekli insan kaynaklarını yetiştirmek,
4. Ulusun kültürel mirasını zenginleştirmek.

3. ŞİLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN YAPISI

3.1. Okul Sisteminin Yapısı

Şili okul sisteminin yapısı dört düzeyi kapsamaktadır. Bunlar; okulöncesi eğitim, temeleğitim, ortaöğretim ve yükseköğretimdir.¹⁶

3.1.1. Okulöncesi Eğitim

Şili okul sisteminin ilk düzeyi okulöncesi eğitimidir. Okulöncesi eğitim üç düzeyden oluşmaktadır. Bunlar: Kreş, Orta ve Geçiş Düzeyleridir. Okulöncesi eğitim 0-5 yaşlarındaki çocukları kabul etmektedir.¹⁷

Okulöncesi eğitim isteğe bağlıdır; kamu ve özel okullar tarafından sağlanır. Kreşler 2 yaşından küçük çocuklar içindir. 2-4 yaşlarındaki

13 Unesco. *Annuaire International de l'Education* 1980. Paris: 1980. s. 52.

14 *L'Education. Au Chili* 1984-1985. Santiago: Ministerio de Educacion Publica. 1986. s. 118.

15 Unesco. *Annuaire International de l'Education* 1988: *L'Education Dans Le Monde*. Volume XL. Paris: 1988. s. 142.

16 *Ayni*. s. 142.

17 *Ayni*. s. 142.

ŞEKİL 1
ŞİLİ OKUL SİSTEMİNİN YAPISI

Yaşlar																									
Okulöncesi					İlköğretim								Ortaöğretim						Yükseköğretim						
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
K	O	G			1.	2.				Fen-Edebiyat L.															
r	r	e			Genel	Yarı				1	2	3	4												
e	t	i			1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4									
ş	a	ş																							
D	D	D																							
ü	ü	ü																							
z	z	z																							
y	y	y																							
i		i																							

L'Education au Chili 1984-1985. Santiago: Ministerio De Educacion Publica. 1986. s. 125

çocuklar Orta Düzeyde (Özel Anaokulu) ve 4-6 yaşlarındaki çocuklar Geçiş Düzeyinde (Anaokulu) eğitilirler.¹⁸

Ağustos 1980'de okulöncesi eğitimde ilk kez kreşlerle ilgili resmi bir program onaylanmıştır. 1981'de de, okulöncesi eğitimin orta düzeyi ve temeleğitime geçiş düzeyini ilgilendiren programlar kabul edilmiştir. Bu programlar 1981 yılında, deneysel biçimde uygulamaya konulmuştur. Okulöncesi eğitimin her üç aşamasındaki öğretmenlerin, programları tam uygulayabilmeleri için bir yardımcı ve kaynak yayınları vardır. Okulöncesi eğitimde; çocuğun psiko-motor gelişiminin sağlanması ile toplum ve aile yaşamına uyumu konularına önem verilmeye çalışılmaktadır.¹⁹

Şili'de 1975 yılında okulöncesi eğitim kesiminde 1761 okul, 2512 öğretmen, 124 697 öğrenci bulunmaktadır. 1986 yılında bu kesimde 103 365'i kız, 209 970 öğrenci eğitilmektedir.²⁰

18 Unesco. *Ön. Ver.* 1980. s. 53.

19 L'Education Au Chili. *Ön. Ver.* 1986. s. 128.

20 Unesco. *Annuaire Statistique* 1988. Paris: 1988a.

3.1.2. Temeleğitim

Temeleğitim zorunlu ve parasızdır; 6-13 yaşları arasındaki çocukların eğitimini kapsar ve 8 yıldır. Temeleğitim iki kademeye ayrılmıştır. İlk dört yıllık birinci kademede genel ğretim yapılmaktadır. İkinci kademe beşinci yıl ile sekizinci yılları kapsar; özellikle dersler ve meslek eğitimi çerçevesinde örgütlenmiştir.²¹ Temeleğitim Devlet okulları yanında özel kesime ait okullarda da verilmektedir.²²

Temeleğitimin ilk dört yılını kapsayan 1. kademesinde ğretim programları haftada 30 saattir. Bu düzeyde okul programları řu alanları kapsamaktadır: İspanyolca, Tarih ve Coğrafya, Yabancı Dil, Matematik, Doğal Bilimler, Plastik Sanatlar, Teknik ve Elişi Eğitimi, Teknik Elişleri ve Bahçe Uygulamaları Eğitimi, Müzik Eğitimi, Spor ve Beden Eğitimi, Din Bilgisi (seçmeli), Sınıf Kurulu.²³

Ders programları, her sınıfın özelliklerine ve farklı disiplinlere göre, ders ğretmeni veya sınıf ğretmeni, Teknik Eğitim Kurulu ve Okul Müdürü tarafından, genel ilkelere uygun olarak hazırlanır. Bununla birlikte İspanyolca ve Matematik haftada 5 saatten az olamaz.²⁴

Temeleğitimin 2. kademesinde ders saati beşinci ve altıncı yıl haftada 30, yedinci ve sekizinci yıl haftada 33 saattir. Bu kademedeki ğretim programları, birinci kademedeki ğretim programlarının aynıdır. Ancak, ek olarak yedinci ve sekizinci sınıfta ikinci bir yabancı dil öğretilir (İngilizce, Fransızca). Bir diğer nokta da, bu programlardaki İspanyolca'nın haftada en az 6, Matematiğin en az 5 ve Tarih-Coğrafyanın en az 4 saat olması gerekir. Yedinci ve sekizinci yıllarda okul aşmaları da önemlidir.²⁵

Din Bilgisi 10 yaşından başlayarak verilir ve öğrenciler ile ailelerinin isteğine bağlıdır.²⁶

Bir sınıftan diğerine geçişte ğretim sonuçlarına ve okula devama göre karar verilir. Temeleğitimi bitiren öğrenciler bir öğrenim diploması ve bir iyi davranış (hal) diploması alırlar.²⁷

1975 yılında temeleğitimde, 8461 okul, 65 817 ğretmen, 1 130 358'i kız olmak üzere 2 298 998 ğrenci bulunmaktadır. Öğrenci/ğret-

21 Unesco. *n. Ver.* 1988. s. 142.

22 Unesco. *n. Ver.* 1980. s. 53.

23 L'Education Au Chili. *n. Ver.* 1986. s. 129.

24 *Aynu.* s. 129.

25 *Aynu.* s. 129.

26 Unesco. *n. Ver.* 1980. s. 54.

27 *Aynu.* s. 53.

men oranı 35'tir. 1986 yılında 9036 temeleğitim okulunda, 995 605'i kız öğrenci olmak üzere 2 048 107 öğrenci öğrenim görmektedir. 1986 yılında temeleğitimde (6-13 yaş) brüt okullaşma oranı da şöyledir: Kız % 109, Erkek % 110, Toplam % 110.²⁸

3.1.3. Ortaöğretim

Ortaöğretim, temeleğitimi bitiren 14-17 yaşları arasındaki çocukların eğitimini kapsar; süresi 4 yıldır. Ortaöğretim iki temel bölüme ayrılır. Dört yıl süren Fen-Edebiyat Bölümü ve dört veya beş yıl süren Mesleki-Teknik Bölüm.²⁹

Şekil 1'den de görüldüğü gibi ortaöğretim Edebiyat ve Fen eğitimi veren liseler yanında; mesleki-tekni k okullarda verilmektedir. Mesleki ve teknik öğretimle ilgili ortaöğretim kurumları; Mesleki ve Teknik Enstitüler, Endüstri Enstitüleri, Tarım Enstitüleri ve Ticaret Enstitüleridir.

Ortaöğretim programları, edebiyat-fen bilimleri ve uygulamalardan oluşmaktadır. Ortaöğretim programları İspanyolca, İngilizce, Fransızca, Sosyal Bilimler (Felsefe, Coğrafya, Şili Tarihi), Doğal Bilimler (Fizik, Kimya, Biyoloji), Matematik, Müzik, Beden Eğitimi, Plastik Sanatlar vb kapsamaktadır. Din Bilgisi hariç bütün konular zorunludur. Din Bilgisi isteğe bağlıdır.³⁰

Ortaöğretimde uygulanan programlar iki grupta ele alınmaktadır. Ortaöğretimin 1. ve 2. sınıfları için bir program, 3. ve 4. sınıfları için başka bir program uygulanmaktadır. 1984-1985 öğretim yılında ortaöğretimin 1. ve 2. sınıflarında uygulanan ders programı Çizelge 1'de; 3. ve 4. sınıflarda uygulanan ders programı Çizelge 2'de verilmiştir.

Ortaöğretimde uygulanan ders programları üç alanı kapsamaktadır. Bunlar:³¹

1. Temel disiplinler (İspanyolca, Matematik, Şili Tarihi) (Fen-Edebiyat),
2. Mesleki eğitim,
3. Seçmeli eğitim.

28 Unesco. *Ön. Ver.* 1988a.

29 Unesco. *Ön. Ver.* 1988. s. 142.

30 Unesco. *Ön. Ver.* 1980. s. 53-54.

31 *L'Education Au Chili. Ön. Ver.* 1986. s. 136-137.

ÇİZELGE 1
ORTAÖĞRETİMİN 1. ve 2. SINIFLARI İÇİN ÖĞRETİM
PROGRAMI (1984-1985)

Konular	1. Yıl	2. Yıl
	Haftalık	Ders
İspanyolca	5	5
Dünya Tarihi ve Genel Coğrafya	5	5
Yabancı Dil	4	4
Matematik	5	5
Doğal Bilimler	5	5
Sanat 1	2	2
Sanat 2*	2	2
Beden Eğitimi	2	2
Sınıf Kurulu	1	1
Din Bilgisi (Öğrenci ve ailesinin isteğiyle)	31	31
	2	2
Haftalık Toplam	33	33

* Öğrenci artistik disiplin alanlarından; Plastik Sanatlar, Müzik Eğitimi ya da Elishi Eğitimini seçebilir.
L'Education Au Chili 1984-1985 Santiago: Misniterio de Education Publica. 1986. s. 123.

ÇİZELGE 2
ORTAÖĞRETİMİN 3. ve 4. SINIFLAR İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMI (1984-1985)

Konular	3. Yıl		4. Yıl	
	Hafta/ Ders	Yıl/ Ders	Hafta/ Ders	Yıl/ Ders
Ortak Program				
İspanyolca	3	111	3	111
Felsefe	3	111	3	111
Yurttaşlık	2	74		
Ekonomi			2	74
Şili Tarihi ve Coğrafyası	3	111	3	111
Yabancı Dil	3	111	3	111
Matematik	3	111	3	111
Biyoloji	3	111	3	111
Sanat*	2	74	2	74
Beden Eğitimi	2	74	2	74
Sınıf Kurulu	1	37	1	37
Din Bilgisi (Seçmeli)	2	74	2	74
Toplam	27	999	27	999
Seçmeli Program**				
a. Fen. Bilgisi	9	333	9	333
b. Edebiyat	9	333	9	333
c. Diğer	9	333	9	333
Genel Topla	36	1.332	36	1.332

* Öğrenci, Plastik Sanatlar, Müzik Eğitimi ya da Elishi Eğitimini seçebilir.

** Öğrenci yeteneğine en uygun alanı seçebilir.

L'Education Au Chili 1984-1985 Santiago: Ministerio de Educacion Publica 1986.

Ortaöğretimin sonunda, öğrenimini tamamlayan öğrencilere yükseköğretime gitme hakkı veren bir öğrenim bitirme diploması ya da aktif yaşama girmeyi sağlayan teknik öğretim diploması verilir.³²

Çizelge 3'e göre 1986 yılında ortaöğretimde 680 038 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin % 8'i genel öğretim kurumlarında, % 19'u mesleki-teknik öğretim kurumlarında öğrenim görmektedirler. 1975 yılında ortaöğretimde öğrenci/öğretmen oranı da 15'tir. 1986 yılında ortaöğretimde (14-17 yaş), brüt okullaşma oranı % 70'tir. Bu oran erkekler için % 67, kızlar için % 73'tür.³³

ÇİZELGE 3
ORTAÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN ve ÖĞRENCİ SAYISI

Yıllar	Öğretmen	Öğrenci	
		Toplam	Kız
Toplam 1975	29 567	448 911	238 533
1986	..	680 038	349 996
Genel 1975	17 799	285 806	166 363
1986	..	552 978	286 541
Mesleki 1975	11 768	163 105	72 170
1986	..	127 060	63 455

Unesco. *Annuaire Statistique* 1988. Paris: 1988

3.1.4. Yükseköğretim

3.1.4.1. Yükseköğretim Kurumları

Şili'de, kamu ve özel kesime ait üç tip yükseköğretim kurumu hizmet vermektedir Bunlar:³⁴

1. Üniversiteler: Üniversiteler, öğrencilere bir yüksek öğrenim diploması ve meslek unvanı veren kurumlardır. Üniversitede 12 kariyer alanı bulunmaktadır. Bunlar: Ziraat, Mimarlık, Biyokimya, İnşaat Mühendisliği, Psikoloji, İşletme Mühendisliği, Orman Mühendisliği, Tıp, Hukuk, Dişçilik, Eczacılık ve Veterinerliktir. Eğitim Bilimleri alanında öğretim yapan iki üniversite bulunmaktadır.

2. Mesleki Eğitim Enstitüleri: Bu kurumlar, üniversitelerin 12 kariyer alanı dışında kalan, teknik diploma, mesleki unvan veya diplomalar vermektedir.

32 Unesco. *Ön. Ver.* 1980. s. 53.

33 Unesco. *Ön. Ver.* 1988a.

34 Unesco. *Ön. Ver.* 1988. s. 142.

3. Teknik Eğitim Merkezleri: Bu Merkezler de, çeşitli uzmanlık alanlarında teknik diplomalar vermektedir.

Öğretim dili İspanyolca'dır.

3.1.4.2. Üniversiteye Giriş

1966 öncesinde üniversiteye girmek isteyen öğrencilerden, söz konusu üniversite tarafından hazırlanan ve uygulanan bir olgunluk (bakalorya) sınavını geçmeleri isteniyordu. Sınavla ilgili hoşnutsuzluğun artması (genel denemeler içeriyordu) ve soruların çalınıp satıldığı bir skandalın ortaya çıkması bu sınavın, çoktan seçmeli Ulusal Akademik Başarı Testi (Prueba de Aptitud Académica) ile değiştirilmesine neden oldu.

Üniversite ve bazı mesleki enstitülere girebilmek için, ortaöğretimi tamamlamak ve Ulusal Akademik Başarı Sınavında belirlenmiş olan enaz (minimum) iteliğe sahip olmak gerekmektedir. Bazı kariyerler için, "uzmanlık bilgilerinin" tamamlayıcı sınavından geçmek gerekmektedir. Bazı üniversitelerde de adaylar, özel testlerden geçirilirler.³⁵ Üniversiteye giriş sınavı, ortaöğretim programlarındaki konuları kapsamaktadır. Bu sınav, uzmanlık alanlarındaki konulardan, yabancı dil ve genel yetenek sınavından oluşmaktadır.³⁶

Yükseköğretim 18-22 yaşlarındaki gençlerin eğitimini kapsamaktadır. Ancak bu eğitim 25 yaşına kadar uzayabilmektedir.

3.1.4.3. Programlar ve Dereceler

Çizelge 4'te Şili'de yükseköğretim kurumlarında uygulanan programlar ile bu programların süreleri ve mezun olununca alınacak dereceler görülmektedir. Buna göre öğretim sonunda meslek unvanı, teknisyen, lisans, yüksek lisans ya da doktora diploması verilmektedir. Öğretimin süresi 3 yıl ile 9 yıl arasında değişmektedir.

3.1.4.4. Sayısal Gelişme

Çizelge 5'te 1984 yılında Şili'de yükseköğretimde öğrenci sayısı, öğretim elemanı sayısı ve öğrenci/öğretim elemanı oranı verilmiştir. 1985 yılındaki öğrenci sayısı ise 85 600'ü kız olmak üzere 197 437'dir. Yükseköğretimde (18-22 yaş) brüt okullaşma oranı incelendiğinde; 1985 yılında % 15.9 olduğu görülmektedir. Bu oran erkekler için % 17.8, kız-

35 L'Education Au Chili. *Ön. Ver.* 1986. s. 127.

36 Unesco. *Ön. Ver.* 1980. s. 96.

ÇİZELGE 4
YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRETİM SÜRESİ

Yükseköğretime giriş: 12 yıllık ortaöğretim diploması ve sınav.									
Yıllar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eğitim			T	T	T		L		M
Edebiyat ve Felsefe			B	L	L				
Katolik Dinbilimi				B		L		D	
Güzel Sanatlar			B	L	T				
Mimarlık					T	T			
Hukuk						L			
Sosyal ve Ekonomik Bilimler				B		TL			
Ticaret Bilimleri					T	L	L	M	
Doğal Bilimler				B		L		M	D
Teknoloji ve Mühendislik Bilimleri					DİT	L	T	T	
Sağlık Bilimleri									
Tıp								TL	
Dişçilik						T			
Eczacılık						TT			
Veterinerlik						T			
Hastabakıcılık						T	T		
Ziraat						TL		M	

D Doktora, M Yüksek Lisans, L Lisans, DİT Teknisyen Diploması, T Meslek Unvanı.

Unesco. *Les études supérieures*. Paris: 1983, s. 95.

ÇİZELGE 5
YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRETİM ELEMANI, ÖĞRENCİ SAYISI, ÖĞRENCİ/
ÖĞRETİM ELEMANI ORANI (1984)

	Öğretim Elemanı	Öğrenci		Öğrenci/ Öğr. Ele.
		Toplam	Kız	
Toplam	15 131	188 665	80 652	12
Üniversite ve Dengi Enstitüler	11 603	132 254	52 565	11
Diğer Yükseköğretim Kurumları	3 528	56 411	28 087	16

Unesco. *Annuaire Statistique* 1988. Paris: 1988.

lar için % 13.9'dur.³⁷ 1984 yılında yükseköğretim öğrencilerinin % 29'u mühendislik, % 19'u ticaret ve işletme yönetimi, % 10'u da eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanında öğrenim görmektedir.³⁸

Şili'de 1987-1988 öğretim yılında 23 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversiteler şunlardır:³⁹ Tarapaca, Arturo Prat, Antofagasta, Atacama, Serena, Católica De Valpariso, Playa Ancha De Ciencias De La Educación, Valparaiso, Frontera De Temuca, Chile, Santiago, Metropolitana

37 Unesco. *Ön. Ver.* 1988a.

38 Aynı.

De Ciencias De La Educacion, Central, Diego Portales, Gabriela Mistral, Talca, Bio Bio, Magallanes, Catolica De Chile (6), Concepcion (3), Norte (2), Austral De Chile (2), Tecnica Federico Santa Maria (3). Son beş üniversite birden çok bölgede örgütlenmiştir.

3.1.5. Öğretmen Yetiştirme

Şili'de, eğitimle ilgili personelin yetiştirilmesiyle ilgili iki üniversite vardır:⁴⁰ Santiago'daki L'Université Métropolitaine des Sciences de L'Education, Valparaiso'daki Université de Playa Ancha des Sciences de L'Education.

Tüm düzeylerde öğretmen ve öğretici personel üniversitelerde (Felsefe Fakültesi, Eğitim Fakültesi veya Eğitim Üniversitesinde) yetiştirilir. Öğretmen eğitiminin süresi, öğretim kurumlarının düzeylerine bağlı olarak değişmektedir. Bu süre okulöncesi öğretmenleri (kadın) için 4 yıl, temeleğitim öğretmenleri için 3 yıl ve ortaöğretim öğretmenleri için 5 yıldır. Dersler, özelleştirilmiş, mesleki ve genel eğitimi sağlayacak biçimde düzenlenmiştir. Her beş yılda, Eğitim Bakanlığı ülkenin nicel ve nitel gereksinmelerini değerlendirmektedir. Öğretmen eğitimi için temel ölçütleri, Ulusal Öğretmen Yetiştirilmesi Koordinasyon Konseyi saptamaktadır,⁴¹ Ortaöğretim düzeyindeki teknik öğretim öğretmenleri, teknik üniversitelerde yetiştirilmektedir. Üniversiteler, öğretmenler için yeniden yetiştirme ve yaz kursları da düzenlemektedir. Şili'de bu hizmetleri yerine getiren bir Latinamerikan Eğitimde Uzman Yetiştirme Merkezi (Centro Latinoamericano de Formación de Especialistas en Educación) bulunmaktadır.⁴²

Şili üniversitelerinde profesörler kariyer unvanından çok mesleki deneyimleri ile değerlendirilmektedir. Tamgün ders veren profesörler, açılan sınavlar sonucu göreve kabul edilmektedir. Ölçüt olarak ise, tanınma, konusunda uzmanlık, öğretme yeterliği ve resmi eğitimci olmak aranmaktadır. Bu aşamaları geçen profesörler ömürleri boyunca çalışmaktadırlar. Hizmet içinde geçen zamanları da onların aylıklarının hesaplanmasında en büyük ölçü olmaktadır.

39 *Directorio de La Educacion Superieur en Chile 1987-1988*. 2 da Edicion. Santiago: Ministerio de Educacion Publica, 1987.

40 *L'Education Au Chili. Ön. Ver.* 1986. s. 137.

41 *Unesco. Ön. Ver.* 1980. s. 54.

42 *Unesco. Les études superieures*. Deuxième édition. Paris: 1983. s. 94.

3.1.6. Özel Eğitim

Hükümet, 1980 yılında bedensel özürlü ve uyum sorunları olan çocuklar için aldığı kararları yayımladı. Buna göre, konuşma özürhüleri (148 Nolu Kararname), okuma-yazma ve hesap sorunları (143 Nolu Kararname), görme özürhüleri (175 Nolu Kararname) ile ilgili plan ve programları onaylamıştır. 1981 yılında işitme özürhü çocuklar için (15 Nolu Kararname) farklılaştırılmış eğitim ve öğretim programlarını kabul etmiştir.⁴³

3.1.7. Özel Öğretim

Sili'de Devlet okulları yanında özel kesime ait okullar ve üniversiteler de eğitim hizmeti sunmaktadır. Özel okullar, Eğitim Bakanlığının verdiği eğitim programlarını uygulamaktadır.

3.1.8. Yetişkin Eğitimi

Yetişkinlerin formal eğitimi konusundaki sorunlar, olumsuz bir etki yaratmıştır. Bu programlar, yetişkinlerin gereksinme ve özlemlerine yanıt verememiştir. Bu da, bu tip eğitimden katılanların öğrenimi terketme oranının oldukça yüksek olmasına yol açmıştır. Bu durumu iyileştirmek için, Eğitim Bakanlığı 1982 yılında 77 Nolu Kararnameyi onaylamıştır. Buna göre, yetişkinlerin eğitiminde, özel ve kamu; genel temeleğitim, ortaöğretim, fen-edebiyat öğrenimi için eğitim plan ve programları hazırlanması gerekmektedir. 1984 yılında da yetişkinler için, Temel Eğitim ve Temel Teknik Eğitim Programları uygulamaya konulmuştur.⁴⁴ Yetişkinler eğitimi, ilköğretimden başlayarak, bütün düzeylerde bir alt sistemdir. Bu eğitim okullarda, okul dışında ve formal olmayan; genel ve teknik eğitimi kapsamaktadır.⁴⁵

3.1.8. Yönelme

Sili eğitim sisteminde öğrencilerin yöneltmesine, temeleğitimin birinci sınıfında başlanmaktadır. Okul programlarındaki Sınıf Kurulu bu amaç için kurulmuştur. Yönetme, temeleğitimde çocuğun kendisini tanımasına, ortaöğretimde ise mesleki konulara dönüktür.

43 L'Education Au Chili. *Ön. Ver.* 1986. s. 136.

44 *Aynı.* s. 136

45 *Aynı.* s. 127.

3.2. Eğitim Sisteminin Yönetim Yapısı

Şili'de eğitim yönetimi sisteminin yapısı; merkezi (ulusal) düzey, bölgesel düzey, taşra (il) düzeyi, bucak (belediye) düzeyi ve okul düzeyinden oluşmaktadır.⁴⁶

Eğitim yönetimi, Hükümet tarafından yapılan reformun tümüyle uyum içindedir. Eğitimi ilgilendiren konularda en önemli amaçlar; kamu kurumları ve hizmetleri, Bakanlık genel yapısının sağlamaştırılması ve revizyonu, kamu hizmetleri, topluluk eylemleri ve katılımın örgütlenmesi olarak Belediyelerin iyileştirilmesi, Bucakların (belediyelerin) otorite rollerinin sağlamaştırılması, ülkenin bölgeselleşmesi (régionalisation) sürecinin güçlendirilmesi, personel yönetimi sisteminin geliştirilmesi ve yeniden tanımlanması, yönetimin debürokratizasyonu- dur.⁴⁷

Ülkede uygulanan yerinden yönetim (décentralisation) politikalarına uygun olarak, eğitim yönetimi sistemi aşağıdaki yapıyı kapsamaktadır:⁴⁸

1. Merkezi (Ulusal) Düzey: Eğitimin iyi yönetimi ile uğraşan, bu sektörle ilgili genel planları ve düzgüleri (normları) resmileştiren ve onaylayan, eğitim politikalarını belirleyen, yönlendiren ve uygulanmasını denetleyen en yüksek organ Milli Eğitim Bakanlığıdır.

Eğitim Müsteşarlığı (Le Sous-secrétariat à l'Éducation), eğitim politikalarını genelgede açıkça belirtmek ve yapılan eylemleri kontrol etmekle görevlidir.

Eğitim Müdürlüğü (La Direction de l'Éducation), eğitim planları ve programlarına, uygulama politikalarına uygun eğitimsel-teknik düzgüleri hazırlamak, incelemek ve önermekle görevlidir.

Eğitim Genel Denetimsi (Le Superintendencia de Educacion Publica), finansman ve sektörel planlama örgütü görevlerini yerine getirmektedir.

Eğitim Araştırma ve Denetleme Merkezi (Le Control de Perfeccionamiento Experimentacion e Investigaciones Pedagogicas (CPEIP), yönetsel görevleri olmadığı halde, adında belirtilen görevleri inceler; öğrencilerin değerlendirilmesi ile ilgili önemli çalışmaları yerine getirir.

46 Unesco. *Ön. Ver.* 1988. s. 142.

47 L'Education Au Chili. *Ön. Ver.* 1986. s. 119.

48 *Aynu.* s. 119-122.

2. Bölgesel Düzey: Eğitimin bölgeselleşmesi süreci, sürekli eğitim ve eğitim önünde eşitlik gibi Devlete yardımcılık ilkeleri üzerinde kurulmuştur. Bu çerçevede, bu süreç, 1974'te başlatılmış, ülkenin yönetsel bölümlerini kapsayan onüç bölgesinin herbirinde Eğitim Bakanlığı Yardımcı Müsteşarlığı yaratılmıştır. Bu Müsteşarlıklar; ulusal eğitim sisteminin amaçlarına ve hedeflerine uygun olarak; eğitimsel etkinliklerin planlanması, denetlenmesi ve değerlendirilmesi görevlerinde Bakanlık yetkileri ile yetkilendirilmiştir. Çırağlık eğitimi süreci, bölgesel gelişim olanaklarına, gereksinmelerine ve özelliklerine uyarlanmıştır. Bu etmenler; finansman, materyal, insan kaynaklarının yönetimini belirten etmenlerdir. Her Müsteşarlık planlama, yönetim, kültür, eğitim birimlerini içerecek biçimde örgütlenmiştir. Bu Müsteşarlıkların hukuki konularında yardımcı bir organı da vardır.

Bölgeselleşme bağlamında bir yerleştirilmiş planlama sistemi de çalışmaktadır. Bunu yerine getiren Bölgesel Sekreteryalar (Régionaux Secrétariats) Eğitim Genel Denetimsi (Superintendencia de Edicacion Publica) (Devlet Eğitim Planları ve Programları Ofisi) ve Bölgesel Planlama ve Koordinasyon Sekreteryası (Secrétariats Régionaux de Planification et de Coordination SEPLAC) ile, zamanı geldiğinde de Ulusal Planlama Ofisi (ODEPLAN) ile karşılıklı ilişkiler içinde çalışmalarını esgüdümlemek zorundadır.

3. Taşra (II) Düzeyi: Yönetimsel reformdan önce varolan eğitimin taşra hizmeti görevi, kaynakları ve yapısı; yeni duruma uyarlanmak için yeniden biçimlendirilmiştir. Bölgeselleşme sürecine uygun olarak, bu hizmetlerin kontroluyla alışılmış biçimde görevlendirilmiş, Bölgesel Sekreteryaların karşılıklı belirtilen düzgüleri uygulamaları konusunda yarılama alanlarında bir özerkliğe, hizmetlerin uyumlulaştırılmasına doğru gidilmektedir. 40 Taşra Eğitim Müdürünün, -finansman-yönetimsel kontrol, teknik-eğitimsel denetim, çırağlık eğitimi sürecinin niteliğini iyileştirmeye katkıda bulunma görevi de vardır. Bu amaçları daha etkili biçimde göstermek amacıyla, 1981'de bir ulusal denetim sistemi kurulmuş, 1982'den itibaren uygulanmaya başlamıştır.

4. Bucak (Belediye) Düzeyi: Yardımcılık ilkelerini izleyen Bucak nüfusunu etkileyen çok sayıdaki toplumsal, kültürel, ekonomik sorunların çözümlenmesi ve çözümüne katılmaya uygun ve orta etkinlikte sosyal bir organ gibi kabul edilmektedir. Eğitim konusunda, yerel yönetselleşme, eğitim yönetiminin etkililiği ve dirikliğini güçlendirmeyi önermiştir. Bunu yapabilmek için, yaşamaya ilişkin önemli ölçülere değer verilmiş, temeleğitim ve ortaöğretim kurumlarının kademeli olarak Be-

lediyelere devredilmesi prosedürü yaratılmıştır. Böylece okulların ve liselerin yönetimlerinin Belediyelere devredilmesine 1980 yılında başlanmıştır. Bu süreç özel okullar ve mesleki-technik ortaöğretim kurumları hariç, 1986 yılında tamamlanmış olacaktır. Bucaklarda, bu değişme, Belediye Eğitim Yönetimi Bölümleri (DEAM) veya Kurulların oluşturulması ile desteklenecektir. Kurumlar bütün personeli, araç-gereciyle aktarılmıştır. Böylece artık Eğitim Bakanlığına bağlı olmayacaklar, İş Kanununa bağlı olacaklardır.

5. Okul Düzeyi: Milli Eğitim Bakanlığı, hedeflenmiş amaçların gerçekleştirilmesine en uygun yöntemlerin ve içeriğin seçimi yoluyla, öğretmen ve yöneticilerin, öğrencilerin gereksinme ve özelliklerine uyarlayabilecekleri esneklikte eğitim plan ve programları, teknik-egitimsel görüşler konusunda, değişik yönetsel kurumların (okullar ve liseler) yöneticilerini yetkili kılmıştır.

Üniversiteler: Üniversiteler özerktir. Üniversite örgütü, fakülteler, enstitüler veya herbiri bir uzmanlık alanı olan bölümler ile uzmanlardan oluşmaktadır. Üniversitelerin başında rektör, fakültelerin başında dekan bulunur. Rektörler Kurulu (Consejo de Restores), öğretim plan ve programlarını hazırlamak, üniversitelerin koordinasyonunu sağlamak vb. konularda en yetkili organdır.⁴⁹

4. ŞİLİ EĞİTİM SİSTEMİNİN YÖNETİM SÜREÇLERİ

Şili eğitim sistemine ilişkin yönetim süreçleri aşağıdaki alt başlıklarla açıklanabilir.

4.1. Karar Süreci

Eğitimin iyi yönetilmesi, eğitimle ilgili genel planların hazırlanması, düzgünlüğünün oluşturulması, eğitim politikalarının belirlenmesi, yönlendirilmesi ve uygulanmasını denetleyen en yüksek otorite Milli Eğitim Bakanlığıdır.⁵⁰ Bu nedenle eğitimle ilgili kararları alan en yetkili organ Milli Eğitim Bakanlığıdır. Ancak, Hükümet, tüm bakanlıkların yapmaları gereken görevleri belirten bir program hazırlamıştır. Bakanlıklar bu programdaki buyruklara uygun karar almak zorundadır.

Uzun, orta ve kısa süreli öğretim programlarının hazırlanması Milli Eğitim Bakanlığının sorumluluğundadır. Yerinden yönetim politikasına uygun olarak, bölge eğitim yöneticileri de görevlerini yerine getirmek

49 Unesco. *Ön. Ver.* 1983. s. 94.

50 L'Education Au Chili. *Ön. Ver.* 1986. s. 119.

için yetkilendirilmiştir. Ayrıca ulusal düzeyde danışma organları ve bütün okullarda öğrenci velileri derneği (okul-aile birliği) vardır.⁵¹

Şili'de, eğitim konusunda Belediye Başkanlarının ve Belediye örgütlerinin oynadıkları rolün güçlendirilmesine çalışılmaktadır.⁵²

Şili'de her düzeyde -okulöncesi, eğitim, temeleğitim, ortaöğretim, yükseköğretim- özel okullar bulunmaktadır. Özel okulların büyük çoğunluğu dinsel özellik taşır ve hemen hemen her zaman Katolik Dernekleri ve Papazlar (katolik mensupları) tarafından yönetilir. Bu kurumlar karşılıksız yapılan yardımları da kabul etmektedirler.⁵³ Dolayısıyla bu okullarda alınan kararlarda, Katolik Dernekleri ve dinsel baskı gruplarının etkisi olmaktadır.

Yükseköğretimle ilgili plan ve programların hazırlanmasında ve kararların alınmasında Rektörler Kurulu yetkilidir.

4.2. Planlama Süreci

Eğitim programları ulusaldır. Gerek kamu, gerek özel öğretim kurumlarında bu programların aynen uygulanması zorunludur. Eğitimle ilgili plan ve programların hazırlanması Milli Eğitim Bakanlığının yetkisi altındadır. Şili'de kalkınma planı uygulanmamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı eğitimle ilgili plan ve programları hazırlarken, Hükümetin hazırladığı, Milli Eğitim Bakanlığını ilgilendiren plana uygun davranmak zorundadır. Hükümetin hazırladığı planlar, beş yıllık bir süreyi kapsamaktadır.

Şili'de bazı genel düzgülere dokunmadan, bunlara saygı göstermek koşuluyla, okul programlarını hazırlama yetkisi Bölgesel otoritelere de verilmiştir.⁵⁴

Şili'de zorunlu temeleğitim parasızdır. Temeleğitimden sonraki öğretim düzeyleri paralıdır. Bu nedenle, Şili Hükümeti parasal durumu kötü olan ailelerin çocuklarının öğrenimlerini sürdürebilmeleri için burs verebilmektedir.

Şili'de eğitim finansmanının temel kaynağı Devlettir (vergilerdir). Bunun yanında, bölgesel ve bucak örgütleri (belediyeler) eğitimin finansmanına yardım etmektedir. Ayrıca uluslararası yardım örgütlerinden gelen yardımlar ile özel bağışlar da bu kesimdeki harcamaların kay-

51 Unesco. *Ön. Ver.* 1980. s. 52.

52 Unesco. *Annuaire International de l'Éducation*. Paris: 1987, s. 42.

53 Unesco. *Annuaire International de l'Éducation*. Paris: 1986. s. 21.

54 Unesco. *Ön. Ver.* 1987. s. 48.

nağdır.⁵⁵ Şili'de özel yasalar, özel ve yarı özel öğretim kurumlarının harcamalarına katılma yetkisi vermektedir. Bütçe birimleri Eğitim Bakanlığı ve bölgesel yönetimlere bağlıdır.⁵⁶

Ayrıca, Devlet, özel üniversitelerin harcamalarına da kaynak yaratmaktadır.

Şili'de toplam kamu harcamaları ile kamu eğitim harcamaları Çizelge 6'da görülmektedir. Buna göre toplam kamu harcamaları içinde

ÇİZELGE 6
TOPLAM KAMU HARCAMALARI ve KAMU EĞİTİM HARCAMALARI

Yıl	Ort. Kambiyo Rayici Aralık 1985	Eğitim Harcamaları		Toplam Harcama		%
		CH\$	US\$	CH\$	US\$	
1984	182.48	114.874.034	629.516	694.086.329	3.803.630	16.55
1985	182.48	102.167.506	559.883	746.368.210	4.090.137	13.69

* Eğitim harcamaları; merkez örgütü ve yerel örgütler, üniversiteler vd kapsamaktadır.

L'Education Au Chili 1984-1985, Santiago: Ministerio de Education Publica. 1986.
s. 123.

ÇİZELGE 7
KAMU EĞİTİM HARCAMALARININ ÖĞRETİM DÜZEYLERİNE GÖRE DAĞILIMI
(Aralık 1985) Ck\$

Öğretim Düzeyleri	1984		1985	
	CH\$	%	CH\$	%
Kamu ve Belediyeler	64.035.968	55.74	56.716.626	55.51
Okulöncesi	4.603.722	4.01	5.286.817	5.17
Temeleğitim	42.694.746	37.16	37.373.818	36.58
Ortaöğretim, Fen-Edebiyat	12.224.340	10.64	9.977.191	9.77
Ortaöğretim, Mesleki-Teknik	4.513.160	3.93	4.078.800	3.99
Özel Yardım	22.458.884	19.55	21.726.200	21.26
Okulöncesi	1.379.910	1.20	1.538.813	1.51
Temeleğitim	14.731.535	12.82	14.140.677	13.84
Ortaöğretim, Fen-Edebiyat	4.810.271	4.19	4.352.503	4.26
Ortaöğretim, Mesleki-Teknik	1.537.168	1.34	1.694.207	1.66
Yükseköğretim	27.661.012	24.08	23.003.418	22.52
Diğer	718.170	0.63	721.262	0.71
TOPLAM	114.874.034	100.00	102.167.506	100.00

L'Education Au Chili 1984-1985, Santiago: Ministerio de Education Publica. 1986.
s. 124.

⁵⁵ Unesco. *Ön. Ver.* 1988. s. 142.

⁵⁶ Unesco. *Ön. Ver.* 1980. s. 52.

eğitim harcamalarının oranı 1984 yılında % 16.55, 1985 yılında da % 13.69'dur. Çizelge 7'den de 1985 yılında kamu eğitim harcamalarının 6.68'i okulöncesi eğitime, % 50.42'si temeleğitime, % 19.68'i ortaöğretime, % 22.52'sinin yükseköğretime yapıldığı görülmektedir.

4.3. Örgütlenme Süreci

Şili Anayasasının 11. maddesinde "eğitim kurumlarının açılması, örgütlenmesi, yönetilmesi ve korunması Devletin görevidir" denilmektedir. Bu nedenle eğitimle ilgili olarak örgütlenme sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı birinci derecede söz sahibidir. Eğitim personelinin; okul müdürlerinin, öğretmenlerin göreve başlatılması, atanması Bakanlığın yetkisindedir.

4.4. İletişim Süreci

Kaynaklardan yeterli bilgi sağlanamamıştır.

4.5. Koordinasyon Süreci

Şili'de eğitimin koordinasyonunu Milli Eğitim Bakanlığı sağlamaktadır. Bakanlık bunu her düzeydeki planlama ve koordinasyon birimleri ile yerine getirmektedir. Yükseköğretimde koordinasyonu Rektörler Kurulu sağlamaktadır.

4.6. Denetleme ve Değerlendirme Süreci

Şili'de eğitim sisteminin her düzeyi denetlenmektedir. Bu sistemde mali denetim Maliye Bakanlığı ve Sayıştayca yapılmaktadır. Eğitimle ilgili denetim ise Bakanlık Müfettişleri tarafından yapılmaktadır. Bakanlık Müfettişleri bölgelere göre ayrılmıştır ve her müfettiş görev alanına giren bölgedeki denetimlere katılır. Müfettişler, ülkenin her yerindeki eğitim kurumlarını denetlemekle görevli ve yetkilidirler.